

Posudek na bakalářskou práci Barbory Šerákové
Ortografické uvědomování na počátku vývoje psaní a čtení

Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

Předkládaná práce se věnuje fenoménu ortografického uvědomování, tedy tématu úzce souvisejícího s rozvojem předpokladů pro počáteční psaní. Zpracování tématu se opírá o studium a analýzy literatury z oblasti počátečního psaní v tzv. psycholingvistickém přístupu k výzkumu gramotnosti. Bezpochyby se jedná o první práci v české literatuře, kde je pojem ortografické uvědomování vysvětlen v kontextu mezinárodního výzkumu a literatury. Práce má dva významné aspekty: část vysvětlující teoretická východiska a souvislosti ortografického uvědomování a část empirickou orientovanou do oblasti přípravy a evaluace vhodných diagnostických nástrojů pro hodnocení ortografického uvědomování.

Práce obsahuje 79 stran textu, z toho cca 40 stran teoretické části a cca 30 stran části empirické, cca 20 stran příloh. Teoretická část těží převážně z mezinárodní literatury, seznam literatury obsahuje cca 18 titulů.

Osobně si předkládané práce velice cením, jelikož přináší významné informace a poznatky pro akademické prostředí i pro poradenskou praxi. Empirická část textu těží z datové základny mezinárodního projektu Předpoklady rozvoje gramotnosti (Eldel). Jedním z ne úplně zřetelných motivů celé práce bylo také ukázat cesty transferu poznatků a materiálů přímo vázaných na výzkumný projekt Eldel- tedy projekt cross-lingvistického výzkumu vývoje gramotnosti- do oblasti profesionální praxe.

Slečna Šeráková pracuje od počátku projektu Eldel v týmu výzkumných asistentů, má zkušenosti s administrací testových materiálů i týmovou spoluprací v projektu, který staví na sledování výkonů dětí předškolního a raného školního věku.

Jedním z cílů pro tvorbu předkládané práce bylo z mé strany poskytnout komplexní průpravu v oblasti základního zpracování i elektronizace dat v experimentální psychologii, naučit studentku pracovat s programem pro realizaci statistických analýz a otevřít perspektivu uplatnění těchto dovedností při tvorbě diagnostických nástrojů v praxi; vést k systematickému vyhledávání a analytickému zpracování zdrojů v odborné literatuře. Barbora Šeráková byla v tomto procesu výborným partnerem, dokázala se rychle učit a zhodnocovat poznatky a dovednosti, které se měla možnost v průběhu společných konzultací osvojit. Prokázala velkou míru samostatnosti, především v oblasti zpracování odborné literatury a statistického zpracování dat.

Celá práce má jasný cíl a transparentní myšlenkovou výstavbu, od počátku textu autorka míří k empirické evaluační studii, takže základní metodologická východiska představuje čtenáři dříve než jej zasvětil do teoretických východisek a souvislostí tématu. Velmi si cením kapitoly 2, kde autorka formuluje otázky pro vlastní výzkumu; kapitoly 4., kde se dle mého názoru poprvé v české literatuře objevuje ucelený teoretický výklad vývoje předpokladů rozvoje psaní v předškolním věku. Barbora Šeráková zde představuje nejvýznamnější modely z mezinárodní literatury, které se snaží porozumět zákonitostem vývoje počátečního psaní (modely z oblasti výzkumu rozpoznávání slov, tzv. invented spelling a ortografické uvědomování).

Empirická část je precizně zpracovaná. I když datová základna pro studii je dosti bohatá, autorka se dokáže v množství dat orientovat, strukturovat je a systematicky směřovat formulaci odpovědí na stanovené otázky. Prokazuje zde porozumění otázce administrace testu ortografického uvědomování, dovednost dekvátování reportování dat z výzkumu a především citlivost pro interpretaci výsledků vlastního šetření.

Práci doporučuji k obhajobě a doporučuji ji hodnotit jako výbornou.

Gabriela Seidlová Málková
Praha 1.6.2010